

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

อ้อยเป็นพืชที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ในการใช้อ้อยเป็นอาหารบริโภคเพราะอ้อยมีรสหวานเมื่อรับประทานแล้วจะรู้สึกสดชื่นมีพลังงาน และคนไทยยังนิยมใช้ต้นอ้อยเป็นเครื่องประกอบพิธีมงคลต่าง ๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวช และงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ดังนั้นคนไทยจึงนิยมปลูกอ้อยแทบทุกครัวเรือนเพื่อจะนำมาใช้สอยได้ง่าย ต่อมาการปลูกอ้อยได้ทำเป็นอุตสาหกรรมส่งขายโรงงานน้ำตาลเพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการทำน้ำตาลขายภายในประเทศและยังส่งออกนอกประเทศเป็นลำดับต้น ๆ ของโลกด้วย นอกจากนี้ อ้อยยังสามารถนำไปผลิตน้ำมัน E85 ซึ่งมีราคาถูกสามารถใช้เป็นพลังงานทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงที่สั่งซื้อมาจากนอกประเทศได้ ดังนั้นอ้อยจึงมีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจระดับประเทศเป็นอย่างมาก ในส่วนของภาครัฐบาลจึงได้มีการส่งเสริมการปลูกอ้อยของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอโดยตลอด และยังมีองค์กรสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลที่ช่วยเหลือประสานงานระหว่างชาวไร่อ้อย และโรงงานทำน้ำตาลในเรื่อง ราคาอ้อยที่ขายให้แก่โรงงาน ปริมาณการผลิตอ้อยและน้ำตาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ประเทศไทยมีโรงงานน้ำตาลทั้งหมด จำนวน 46 แห่ง ตั้งอยู่ภาคกลาง 17 แห่ง ภาคตะวันออก 4 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงใต้ 16 แห่ง และภาคเหนือ 9 แห่ง ในเขตภาคเหนือแบ่ง ออกเป็นเขตภาคเหนือตอนบน และเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งมีโรงงานน้ำตาล 3 แห่ง และ 6 แห่ง ตามลำดับ โรงงานน้ำตาล 3 แห่งในเขตภาคเหนือตอนบนตั้งอยู่ในจังหวัดอุดรธานี 2 แห่ง และ จังหวัดลำปาง 1 แห่ง ซึ่งก็คือ บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด ที่เป็นโรงงานผลิตน้ำตาลเพียง แห่งเดียวในเขตภาคเหนือตอนบนที่รับซื้ออ้อยจากเกษตรกรในจังหวัดลำปาง แพร่ เชียงใหม่ และ ลำพูน เพื่อนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำตาล (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, 2550/51 : ออนไลน์)

ในปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2552 จังหวัดลำปางมีเกษตรกร ครัวเรือน 1,357 รายที่ปลูก อ้อยส่งขายบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด ได้ถึง 218,600 ตัน และมีพื้นที่ปลูกอ้อยในเขต ภาคเหนือตอนบนเป็นอันดับที่หนึ่ง จำนวน 29,770.44 ไร่ อันดับที่สอง คือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,961.10 ไร่ และอันดับที่สาม คือ จังหวัดแพร่ จำนวน 1,033.18 ไร่ (บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่ วัง จำกัด, 2551-2552: 1-2) อ้อยทำรายได้ให้แก่เกษตรกรใน จังหวัดลำปาง จากการส่งขายให้บริษัท

อุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด อย่างมั่นคงมาโดยตลอด ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2549 ถึงต้นปี พ.ศ. 2550 เกษตรกรมีรายได้จากการขายอ้อยให้แก่โรงงานรวมทั้งหมดถึง 667.90 ล้านบาท ซึ่งเป็นรายได้อันดับ 2 รองจากการปลูกข้าว และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เพราะการประกาศขึ้นราคาน้ำตาลของรัฐบาล (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดลำปาง, 2549-2550 : 2) จากข้อมูลค่าใช้จ่ายขั้นกลางของเกษตรกรจังหวัดลำปางในการปลูกอ้อยส่งขายบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด โดยไม่รวมค่าแรงงานและพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง พบว่ามีอัตราส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 50 ของรายได้ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดลำปาง, 2551 : 2) เนื่องจากในสภาวะปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้กรรมวิธีในการทำไร่อ้อยแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นส่วนใหญ่ ขาดการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการคำนึงถึงความคุ้มค่าของการลงทุนตามหลักวิชาการ ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรไม่ดีขึ้นและประกอบกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันถดถอยด้วยสาเหตุของราคาพลังงานเชื้อเพลิงที่มีราคาแพงส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการทำไร่อ้อยและค่าครองชีพของเกษตรกรสูงขึ้นด้วย จึงเท่ากับเป็นการซ้ำเติมให้ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรตกต่ำลงไปกว่าเดิม แต่อย่างไรก็ตามการทำไร่อ้อยก็ยังเป็นอาชีพที่เกษตรกรในจังหวัดลำปางยึดเป็นอาชีพหลักตลอดมาเพราะถือว่าเป็นแหล่งรายได้ที่แน่นอนด้วยเหตุที่มีโรงงานรับซื้อตลอดเวลา ดังนั้นหลักการทำการเกษตรยุคใหม่ที่คำนึงถึงต้นทุนและผลตอบแทนจึงสมควรที่จะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการทำไร่อ้อยของเกษตรกรเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพในแง่ของการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการบริหารจัดการควบคุมต้นทุนในการผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมายและในขณะเดียวกันก็สามารถนำต้นทุนการผลิตไปใช้ในการกำหนดราคาขายอ้อยให้เกิดความยุติธรรมด้วยอันจะทำให้เกษตรกรสามารถทำกำไรให้เป็นไปตามเป้าหมายได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกอ้อยส่งขายบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัดของเกษตรกร จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรนำไปบริหารจัดการควบคุมต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งใช้เป็ข้อมูลเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่นเพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุนปลูกพืชของเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกอ้อยส่งขายบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกอ้อยส่งขายบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง
ของเกษตรกร จังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ทรัพยากรที่วัดมูลค่าเป็นตัวเงินที่จ่ายออกไปในการเพาะปลูกอ้อย
ตั้งแต่เริ่มลงทุนแล้วดำเนินการเพาะปลูก การดูแลบำรุงรักษาจนกระทั่งได้ผลผลิตและส่งขายโรงงาน
ผลตอบแทน หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายอ้อยให้แก่โรงงาน
อ้อย หมายถึง ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Saccharum officinarum* Linn. ในวงศ์ Gramineae
ขึ้นเป็นกอลำต้นเป็นปล้อง มีหลายพันธุ์ เช่น อ้อยขาไก่ อ้อยตะเภา หีบเอาน้ำหวานทำน้ำตาลทราย
หรือใช้ดื่ม หรือเคี้ยวกินน้ำหวาน (ที่มา : พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2542.)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved